

2
мора бити у сваком стварању. Друго, одмакнемо ли се од примитивности (успаванки, попевки, тонског мрмона са затвореним устима), убрзо постаје јасно да у музици развој фразе иде по хармонском афинитету, а у тексту по тематичном. Мелос и реч могу бити једно и цело, рецимо, у следећим примерима: *из Настасијевића војска!*

Пуци ми пупила, мала,

Гини ми гинуло, мало,

Гугу ми гугило, мало,

Али у ставовима где текст иде до садржајних, овде буфонски језовитих изрека на начин дворских будала у Шекспиру:

Аи, да смешне рабове,

Бан ја, унук ми црв!

Пст.

Грицка Белу из утробе.

То ти је, hero, кад онеш да си дудов лист-

Дођите на лору с јесени, биће свиле...

где дакле нумерус носи јаку идејну карактеристику, ту он, нумерус, остаје супериорно самосталан и солистички акцензован. И не слива^{са} с мелосом у смислу губљења себе. Говорни акценат је ту над певањем, а не у певању. Нема истоветности.

Песник музичке драме о којој је реч, као уосталом песник уопште, чини напор да кроз свој текст каже, прво, извесне своје идејне намере; и друго, да кроз усмени израз написаног текста саопшти линију мелодиозности која је била у његовој инспирацији заједно са мислима и речима. Момчило Настасијевић чини истовремено ~~и~~^{врета} напор. За љубав утапања своје поезије у једно и истоветно са певањем, он читав низ мотивација у акцији и психологији оставља искључиво музици; и има у свом тексту, због тога, неприродно наглих мењања у атмосфери догађања, у стиху, избору речи, и синтакси. С обзиром на три своја напора, аутор савлађује врло велике тешкоће у правилној подели лакших и тежих речи, симетричних и несиметричних реченица, јамбски или трохејски наглашених речи. Осећа се на много места да се нумерус морао жестоко опирати арији. Нешто од тог опирања чућемо сигурно и кад се текст буде певао, иако је углавном држан у дикцији женске народне песме, дакле навлаш подешаван матерњој мелодији.

Судећи по утисцима које имамо од других радова Момчила

Настасивејића, његових прича и песама, ми бисмо рекли да је овај његов "музички" покушај изашао из његова пажње вредног напора око нашег језика у уметничком изразу. Он осећа потребу размекшавања и разгибљивања језика помоћу певања. Порознијим би га хтео учинити. Размакнути му тврдине и испунити међупросторе звучавем. Он је већ имао извесне успехе да нумерус сагласи са мелодиозном линијом коју је у себи чуо уз свој текст. Али је имао и неуспеха, и узалуд мучио језик. Неки се успех осећа и у музичкој драми о којој је реч. Ту је особити карактер структуре језика, особити распоред звучних и муклих слоговних елемената, са нарочитим њиховим функцијама при дикцији. Али у тој драми, зато што је она још специјално подешавана да јој се стихови ^{добра језик} слују са музиком савршено, до истоветности, тако рећи убу у певање — у тој драми се уочљивије истакли и извесни механизми ауторове технике. Момчило Настасијевић, слично Л.Костићу, има особити дар да једну основу речи види ^{или осећа} под разним граматичким и мелодичним угловима, и опет као Л.Костић, има ^{веома ло} помало опсецију основичку. Он нам доста често даје ниансе које су више флексивне него мелодиозне; и то се, како рекосмо, сада ^а јче но обично осетило у тексту који је сав намењен певању. Текст је препун игре са основама које прелазе у изведене речи, и ^{игра} са речима које се јављају у разним падежима. Полиптотони међутим необично сметају музици:

Кожа нек не жали кожу
Заглуши злогукe заглуши;

Не сметају онда ако су, као ла ла ла, слоговна вокализација без смисла. Имамо даље, због неког читаоцу нејасног инсистирања (условљеног партитуром, вероватно), и стих ове врсте

Кам л' купу вина.

И још доста места где се одједаред прелази из ритма уљуљкане дикције у разакцентованост, и нарочито у несиметрију сасвим обичне прозе. Види се да је аутор био у тежком проблему и у тражењу. Он уосталом и сам говори о "првом кораку за чистија остварења". Види се то и по драматичном спеву као целини: изукрштан је сваковрским приготовљавањем за мелодизацију, комплекс је елемената митско баладичних, национално романтичких, расно филозофских, и трагичних. Није аутору недостајала синтетична снага, али се намера ипак провиди. ^{и, како реке Теге: Man sieht die Absicht, und man wird verstimmt.} Уосталом, ствар је рађена за музику, и заправо не се о њој моћи говорити теж кад буде ^{оспевања} отпевана. *музичком*

